

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120206814
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6120206814.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočičkovej, v spore žalobcov 1/ L. Z., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom O. XXX, XXX XX O., 2/ I. Z., narodenej XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom O. XXX, XXX XX O., zastúpenej splnomocnenou zástupkyňou L. Z., narodenou XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom O. XXX, XXX XX O., 3/ S. X., narodeného XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom B. A., XXX XX F. Z., proti žalovaným 1/ Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, 2/ Dražby a reality PAMAŠA, s.r.o., so sídlom Kalvínske námestie 2, 934 01 Levice, IČO: 36 706 655, právne zastúpenému JUDr. Ľubošom Noskovičom, advokátom, so sídlom Líščie nivy č. 7, 821 08 Bratislava, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaných 1/, 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 13C/2/2020-38 z 20. januára 2020, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“, event. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým uznesením zo dňa 20. 01. 2020 uložil žalovanému 1/ povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, vedených Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálnym odborom, okres N. N., obec O., k. ú. O. ako stavba - rodinný dom súp. č. XXX stojaci na parcele CKN č. XXX, parcela CKN č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 79 m², parcela CKN č. XXX - záhrada o výmere 497 m², vo vlastníctve žalobkyne 1/ v podiele 3 a vo vlastníctve žalobkyne 2/ v podiele 1, na podklade oznámenia o začatí výkonu záložného práva zo dňa 29. 12. 2017 (prvý výrok). Zároveň uložil žalovanému 2/ povinnosť zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, vedených Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálnym odborom, okres N. N., obec O., k. ú. O. ako stavba - rodinný dom súp. č. XXX stojaci na parcele CKN č. XXX, parcela CKN č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 79 m², parcela CKN č. XXX - záhrada o výmere 497 m², vo vlastníctve žalobkyne 1/ v podiele 3 a vo vlastníctve žalobkyne 2/ v podiele 1, na podklade oznámenia o dobrovoľnej dražbe č. A 41/2019 zo dňa 17. 12. 2019 (druhý výrok). Ďalej súd prvej inštancie poučil žalovaného 1/, že môže podať žalobu proti žalobcom 1/, 2/, 3/, ktorej predmetom bude určenie, že žalobca Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., je oprávnený vykonať záložné právo dobrovoľnou dražbou pre dlh, ktorého splatnosť mala vzniknúť na základe vyhlásenia mimoriadnej splatnosti zo dňa 15. 11. 2017 (tretí výrok). O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalovaní 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým vyšší súdny úradník rozhodne o ich výške (štvrtý výrok).

Z odôvodnenia uznesenia prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobcovia 1/, 2/, 3/ sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhali uloženia povinnosti žalovanému 1/, a to zdržať sa výkonu záložného práva nehnuteľností evidovaných na LV č. XXX, nachádzajúcich sa v k.ú. O., obec O., okres N. N., vedené Okresným úradom Banská Bystrica, katastrálny odbor ako CKN parc. č. XXX - zastavené

plochy a nádvoria o výmere 79 m², CKN parc. č. XXX - záhrada o výmere 497 m², stavba - rodinný dom so súp. č. XXX stojaci na CKN parc. č. XXX, vo vlastníctve žalobkyne 1/ v spoluvlastníckom podiele 3, žalobkyne 2/ v spoluvlastníckom podiele 1 (ďalej aj „nehnutelnosti“), až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Zároveň sa domáhali uloženia povinnosti žalovanému 2/ zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nehnuteľností, až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Uviedli, že vo veci samej sa mienia domáhať voči žalovanému 1/ určenia, že nemá právo na pohľadávku tak, ako bola vyčíslená vo vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 15. 11. 2017, ktorou žalovaný 1/ zosplatnil úver poskytnutý na základe zmluvy o medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 24. 05. 2012.

Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia žalobcovia 1/-3/ odôvodnili potrebou bezodkladnej úpravy pomerov strán. Poukázali na to, že žalovaný 1/ ako záložný veriteľ sa výkonom záložného práva nehnuteľností vo vlastníctve žalobkyň 1/, 2/ formou dobrovoľnej dražby (mala sa konať dňa 22. 01. 2020) prostredníctvom žalovaného 2/ (dražobníka) snažil vymôcť pohľadávku, ktorej existencia v uplatnenej výške je sporná (neexistuje, má základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke, je v rozpore so zákonom). Uviedli, že žalobca 3/ uzatvoril so žalovaným 1/ zmluvu o medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 24. 05. 2012 (ďalej aj „Zmluva o úvere,“ resp. „úverová zmluva“). Na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy uzatvorili žalobkyňa 1/ a jej manžel M. Z., ako bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľností, so žalovaným 1/ zmluvu o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátnu zmluvu zo dňa 18. 05. 2012 (ďalej aj „Záložná zmluva“). Toho času sú podielovými spoluvlastníkmi založených nehnuteľností žalobkyne 1/, 2/. Listom zo dňa 29. 12. 2017 oznámil žalovaný 1/ žalobcom 1/, 2/, 3/, že pristupuje k výkonu záložného práva predajom založených nehnuteľností v prospech žalovaného 1/ formou dobrovoľnej dražby, pretože žalovaný 3/ nevysporiadal svoj dlh z úverovej zmluvy, ktorý ku dňu 29. 12. 2017 predstavoval 39.941,45 Eur s prísl. (úroky, trovy súvisiace s vymáhaním).

Z návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby zo dňa 06. 11. 2019, z vyhlásenia žalovaného 1/ o pohľadávke zo dňa 06. 11. 2019, ako aj zo zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby uzatvorenej medzi žalovanými 1/, 2/ dňa 17. 12. 2019 vyplynulo, že pohľadávka žalovaného 1/ mala byť splatná dňa 15. 11. 2017 a ku dňu 06. 11. 2019 ju má tvoriť dlžná suma 47.639,62 Eur s tým, že pohľadávka je naďalej úročená úrokom za úver 5,79 % zo sumy 37.622,57 Eur od 07. 11. 2019 do zaplataenia a 5 % úrokom z omeškania zo sumy 39.441,14 Eur od 07. 11. 2019 do zaplataenia a náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Podľa názoru žalobcov 1/-3/ vyhlásenie mimoriadnej splatnosti zo dňa 15. 11. 2017 je neplatný právny úkon, pretože a) nebolo žalobcovi 3/ zo strany žalovaného 1/ nikdy doručené, b) je v rozpore s § 53 ods. 9 OZ, pretože v čl. VI bod 3 úverovej zmluvy upravujúcom dohodu na predčasnom zosplatnení úveru, nie je zakomponovaná druhá podmienka zosplatnenia úveru, že veriteľ súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (tzv. upozorňujúca výzva), c) žalovaný 1/ si zaúčtoval prijaté plnenia od žalobcu 3/ aj na poplatky za vedenie účtu medziúveru v zmysle čl. II ods. 7, ods. 9 bod 7 úverovej zmluvy, napriek tomu, že súd vyhlásil túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1C/91/2013 zo dňa 28. 10. 2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/18/2016 zo dňa 11. 10. 2016, d) žalovaný 1/ má nárok na úrok z úveru len do dňa zosplatnenia úveru (15. 11. 2017), po zosplatnení len na úroky z omeškania (IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012, NS SR sp. zn. 4Ob0/143/1998). Žalovaný 1/ mieni realizovať záložné právo napriek tomu, že neumožnil efektívnu ochranu práv žalobcov 1/-3/ v súdnom konaní. Výkonom záložného práva, či uskutočnením dobrovoľnej dražby, by boli vážne ohrozené práva žalobcov 1/, 2/, keď je priamo a bezprostredne ohrozené právo na obydlie na základe uplatnenia pohľadávky, ktorej pravosť a splatnosť je minimálne sporná. Zároveň by sa žalovaný 1/ prostredníctvom tohto výkonu bezdôvodne obohatil, keď by získal od žalobcu 3/ plnenie, na ktoré nemá zákonný nárok. Žalobcovia 1/-3/ majú naliehavý právny záujem na tom, aby sa odstránil nezákonný stav vyvolaný žalovaným 1/, ktorý na základe konania žalovaného 2/ nepochybne smeruje k výkonu záložného práva pre neexistujúcu pohľadávku žalovaného 1/, čím je vlastnícke právo žalobkyň 1/, 2/ k založeným nehnuteľnostiam priamo ohrozené, keďže nedôvodným výkonom záložného práva by došlo k nenávratnej ujme na ich právach v podobe straty obydli a súčasne aj majetkovej ujmy žalobcov 1/, 2/, 3/.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, 2 písm. d), § 328 ods. 2, § 329 ods. 1 veta prvá, § 336 ods. 1, 2, 3, § 337 ods. 1, 2, § 325 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

Súd prvej inštancie konštatoval, že v zmysle ustanovenia § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť z dvoch dôvodov: a) ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo b) je tu obava, že exekúcia bude ohrozená. Nevyhnutné však je, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver, že bez okamžitej (hoci len dočasnej) úpravy právnych pomerov by bolo právo strany ohrozené. Tieto skutočnosti musia vyplývať už z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Účelom neodkladného opatrenia je totiž rýchle riešenie situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu.

Pred nariadením neodkladného opatrenia posudzuje súd, či a) je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, b) tvrdené a osvedčené skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu z ohrozenia exekúcie (princíp opodstatnenosti), c) uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia objektívne možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa sporová strana domáha (princíp efektívnosti), d) navrhovaným neodkladným opatrením, pokiaľ má mať podľa okolností prípadu dočasný charakter, nebude vytvorený nenávratný stav, e) právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia povinnú osobu neprímeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah (princíp proporcionality), f) sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením (§ 324 ods. 3 CSP).

Súd prvej inštancie mal preukázané, že dňa 24. 05. 2012 bola medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a žalobcom 3/ ako dlžníkom uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru vo výške 47 000,- Eur dlžníkovi, pričom pohľadávka veriteľa s príslušenstvom bola zabezpečená záložným právom zriadeným zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok, uzatvorenou dňa 18. 05. 2012 medzi žalovaným 1/ ako záložným veriteľom, žalobkyňou 1/ a jej manželom ako záložcami. Predmetom zmluvy o zriadení záložného práva bola dohoda zmluvných strán o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, a to rodinný dom súp. č. XXX, parcely CKN č. XXX, CKN č. XXX, toho času v podielovom spoluvlastníctve žalobkyň 1/, 2/, zapísaným na LV č. XXX v k.ú. O., na zabezpečenie pohľadávky s príslušenstvom žalovaného 1/ z úverovej zmluvy. Zmluvné strany sa dohodli, že ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva spôsobmi uvedenými v Záložnej zmluve (čl. IV), t.j. vrátane predaja nehnuteľností na dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách (ďalej aj „Zákon o dobrovoľných dražbách,“ resp. „ZoDD“).

Z oznámenia o dobrovoľnej dražbe č. A 41/2019 zo dňa 17. 12. 2019 vyplynulo, že predmetom dražby, ktorá sa má konať dňa 22. 01. 2020 o 11:00 hod. v priestoroch Notárskeho úradu Banská Bystrica, JUDr. Jozefa Ocelea, ČSA 26, 974 01 Banská Bystrica, č. dverí 71, sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. O.. Dražobníkom je žalovaný 2/ a navrhovateľom dražby žalovaný 1/. Z informačného výpisu z listu vlastníctva č. XXX pre k.ú. O. mal súd prvej inštancie preukázané, že spoluvlastníkmi dražených nehnuteľností sú žalobkyne 1/, 2/. Zároveň je v poznámke na liste vlastníctva uvedené oznámenie žalovaného 1/ zo dňa 18. 10. 2019 o začatí výkonu záložného práva V 2405/2012. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplynulo, že žalobkyne 1/, 2/ majú v rodinnom dome, ktorý je predmetom dražby, trvalé bydlisko.

Súd prvej inštancie uviedol: „Je nepochybné, že úverová zmluva, uzatvorená medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a žalobcom 3/ ako dlžníkom je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 a nasl. OZ, keďže žalovaný 1/ ako dodávateľ konal pri plnení a uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 OZ) a žalobca 3/ - fyzická osoba nekonal pri uzatváraní zmluvy v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti (§ 53 ods. 4 OZ). Nejde však o zmluvu o spotrebiteľskom úvere v režime zákona č. 129/2010 Z.z., vzhľadom na účel, na aký bol úver poskytnutý (čl. I. bod 2 zmluvy v spojení § 1 ods. 3 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z.z.).

Dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia podľa žalobcov vyplýva z obavy z bezprostredne hroziacej ujmy na ich vlastníckych právach (žalobkyne 1/, 2/) k nehnuteľnostiam, ktoré majú byť predmetom dražby a vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného 1/ (na úkor žalovaných), hoci pokračovanie v dobrovoľnej dražbe podľa ich názoru nie je možné, nakoľko výkon záložného práva považujú za predčasný a nezákonný, keď nedošlo k účinnému predčasnému zosplatneniu úveru (pre nedoručenie vyhlásenia mimoriadnej splatnosti žalovanému 3/) a výška dlhu je sporná (žalovaní by uspokojovali aj pohľadávku, ktorá nie je splatná). Výkonom záložného práva je ohrozené právo na obydlie.

Za podstatné súd považoval, že žalobcovia spochybňujú účinné zosplatnenie úveru v zmysle § 53 ods. 9 OZ a výšku dlhu. Je pritom nutné rozlíšiť dôsledky omeškania dlžníka s vrátením peňažnej sumy podľa občianskoprávnej (§ 517 ods. 2 OZ) a obchodnej úpravy (§ 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka). Podľa § 52 ods. 2 vety tretej OZ na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka a to aj za predpokladu, ak by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy, v dôsledku vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru a omeškanie dlžníka tak nastupuje režim platenia úrokov z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 OZ, t.j. veriteľovi patria zmluvné úroky len do splatnosti dlhu /rovnako Krajský súd Prešov v rozsudkoch sp. zn. 7Co/28/2019 zo dňa 24. 06. 2019, 7Co/174/2018 z 29. 04. 2019, 1Co/19/2019 z 11. 04. 2019, Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudkoch sp. zn. 14Co/74/2018 zo dňa 25. 09. 2018, 13Co/206/2018 z 24. 10. 2019/. V tomto prípade veriteľ evidentne žiada zmluvný úrok aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru (15. 11. 2017) do zaplatenia, čo vyplýva napr. z návrhu záložného veriteľa na vykonanie dražby (č.l. 13,14 spisu), vyhlásenia navrhovateľa dražby zo dňa 06.

11. 2019 (č.l. 15), zmluvy č. A 41/2019/01 zo dňa 17. 12. 2019. Súd zároveň poukazuje, že v týchto listinách nie je špecifikované v časti príslušenstva o aký úrok/úrok z omeškania sa jedná (ročný/denný).

V tomto štádiu konania nemožno na podklade predložených listín ustáliť, či došlo alebo nedošlo k účinnému zosplatneniu úveru. Možno však skonštatovať, že ak by úver nebol účinne zosplatnený, výkonom záložného práva by došlo k uspokojeniu pohľadávky, ktorá nie je splatná. Aj záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy je prípustné zabezpečiť záložným právom, pričom záložný veriteľ sa v rámci výkonu záložného práva môže uspokojiť predajom zálohu na dobrovoľnej dražbe (§ 53 ods. 10 OZ). Výkon záložného práva však musí prebiehať v súlade s OZ, zákonom o dobrovoľných dražbách a s Ústavou SR. Skutočnosť, či takýto výkon je v súlade s právnymi predpismi, môže byť predmetom sporu na súde, či už pred vydražením zálohu alebo po vykonaní dobrovoľnej dražby. Je zrejmé, že vymáhaná pohľadávka nebola právoplatne judikovaná, preto je vzhľadom na spornosť jej výšky podľa názoru súdu nevyhnutné neodkladným opatrením odložiť realizáciu dražby. Pokiaľ by žalovanému 1/ ako veriteľovi nič nebránilo v tom, aby pristúpil k výkonu záložného práva, ani žalovanému 2/ v realizácii dražby, vznikol by stav, ktorý by sa ťažko naprával a dotknuté by boli aj práva tretích osôb, najmä vydražiteľa. Okrem toho žalobkyne 1/, 2/ majú na adrese nehnuteľností, ktoré sú predmetom dobrovoľnej dražby, trvalé bydlisko a teda v dôsledku konania žalovaných im hrozí vážna ujma (právo na obydlie je garantované Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vid' napr. rozhodnutie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 6Co/66/2013 zo dňa 30. 08. 2013). Zároveň právo na obydlie je z hľadiska spoločenských hodnôt nadradené právu veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky, t.j. právu na majetok. Každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať možnosť predložiť primeranosť takého opatrenia na súdne preskúmanie (rozsudok ELSP č. 19003/04 a č. 27083/04).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalobcovia osvedčili predpoklady na to, aby bolo neodkladné opatrenie nariadené. Zároveň nariadením neodkladného opatrenia v uvedenom rozsahu nevznikne žalovanému 1/ žiadna ujma, pretože jeho súčasný právny vzťah k predmetným nehnuteľnostiam sa nezmení - je naďalej záložným veriteľom, len výkon záložného práva na podklade oznámenia o začatí výkonu záložného práva zo dňa 29. 12. 2017 je pozastavený. Naproti tomu, ak by súd návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, stratili by svoje obydlie (žalobkyne 1/, 2/). Návrat do pôvodného stavu by bol možný len podaním žaloby o neplatnosť dražby, čo by spôsobilo ďalšie súdne konanie a s tým spojené trovy.

Podľa ustálenej judikatúry nemožno vylúčiť ani nariadenie neodkladného opatrenia voči tretej osobe, tak ako to pôvodne predpokladal § 76 ods. 2 OSP. Uloženie povinnosti alebo obmedzenia tretej osobe má vždy povahu súčinnosti, ktorá je nevyhnutná vo vzťahu k predmetu konania vo veci samej. Vzhľadom na uvedené súd neodkladnému opatreniu aj vo vzťahu k žalovanému 2/ ako dražobníkovi vyhovel.

Súd neuložil žalobcom povinnosť podať žalobu vo veci samej tak, ako to navrhli (nič im však nebráni, aby takú žalobu napriek tomu podali), nakoľko týmto neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, keď v dôsledku nariadeného neodkladného opatrenia už žalovaný 1/ nemôže vykonať záložné právo dobrovoľnou dražbou nehnuteľností na podklade oznámenia o začatí výkonu záložného práva zo dňa 29. 12. 2017 a žalovaný 2/ nemôže realizovať dobrovoľnú dražbu na základe oznámenia o dobrovoľnej dražbe č. A 41/2019 zo dňa 17. 12. 2019.

Nakoľko súd neuložil žalobcom povinnosť podať žalobu vo veci samej, poučil žalovaného 1/ v zmysle § 337 ods. 1 CSP o možnosti podať žalobu vo veci samej proti žalobcom tak, ako je uvedené v III. výroku tohto uznesenia. Tiež nie je vylúčené, aby sa žalovaný 1/ domáhal voči žalobcovi 3/ vo veci samej zaplatenia dlhu z úverovej zmluvy zo dňa 18. 05. 2012, kde konkrétnu výšku dlhu, po vykonanom dokazovaní, určí súd.“

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobcom 1/, 2/, 3/ voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto uznesenia vyšší súdny úradník samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP)

2. Proti uzneseniu prvoinštančného súdu žalovaný 1/ podal včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil uznesenie okresného súdu, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol a priznal mu náhradu trov odvolacieho konania. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP.

Uviedol, že tvrdenia žalobcov 1/-3/ ohľadne nesplnenia podmienok v zmysle § 53 ods. 9 OZ na vyhlásenie splatnosti v dôsledku nedoručenia oznámenia o vyhlásení splatnosti a upozornenia na vyhlásenie splatnosti žalovanému 3/ sa nezakladajú na pravde.

On upozornil žalobcu 3/ na vyhlásenie splatnosti listom zo dňa 06. 10. 2017 a následne vyhlásil mimoriadnu splatnosti listom zo dňa 15. 11. 2017. To, že žalobca 3/ tieto zásielky neprevzal a vrátili sa mu ako „neprevzaté v odbernej lehote,“ je vecou žalobcu 3/, ktorý sa vyhýbal riešeniu situácie ohľadom nesplácania úveru, pričom si musel byť vedomý, že úver nesplácal riadne a včas.

Zásielky riadne doručoval žalobcovi 3/ na adresu, ktorú žalobca 3/ uvádzal vo svojich listoch ako „korešpondenčnú adresu.“ Na uvedenú adresu bolo žalobcovi 3/ v rovnakom období zasielané aj stanovisko ministerstva, ktoré je prílohou návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, a ktoré na rozdiel od listov od žalovaného 1/, žalobca 3/ prevzal.

Súd prvej inštancie sa stotožnil s tvrdeniami, že úver nebol zosplatený len na základe tvrdení žalobcov 1/-3/, ktoré neboli žiadnym spôsobom preukázané.

Ďalej poukázal na to, že bol oprávnený uplatňovať poplatok za vedenie účtu do roku 2013. Novelou zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, účinnou k 10. 06. 2013, sa bankám zakázalo účtovanie poplatkov za vedenie účtu, preto žiadny poplatky za vedenie účtu na konte úveru neúčtoval.

Tvrdenia žalobcov 1/-3/ o uplatňovaní neprijateľnej zmluvnej podmienky týkajúcej sa poplatkov za vedenie účtu považuje za bezpredmetné, keďže od účinnosti predmetnej novely si tieto na konto medziúveru neúčtuje a v čase vydania rozhodnutia prvoinštančného súdu už ani neúčtoval.

K úroku za úver po splatnosti uviedol, že nárok na tento úrok za úver po splatnosti nie je generálne nepriznávaný a považovaný za neoprávnený. V rozhodovacej praxi súdov je rovnako veľa rozhodnutí, ktoré nárok na tento úrok po splatnosti priznávajú, či sa jedná o rozhodnutia okresných alebo krajských súdov vrátane rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. 07. 2019, sp. zn. 6Cdo/113/2018.

Podľa jeho názoru Zmluva o úvere zo dňa 24. 05. 2012 vrátane Zmluvy o záložnom práve zo dňa 18. 05. 2012 boli riadne uzatvorené, čo uviedli aj žalobcovia 1/-3/ vo svojom návrhu. Žalobcovi 3/ bol poskytnutý úver vo výške 37 000,- Eur, ktorý bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnostiam.

Je neprípustné, aby sa súd prvej inštancie stotožnil s tvrdeniami žalobcov 1/-3/ , že úver nebol zosplatený bez toho, aby mal uvedené skutočnosti naozaj preukázané a nariadil neodkladné opatrenie bez povinnosti, aby žalobcovia 1/-3/ podali žalobu vo veci a svoje tvrdenia, pre ktoré sa domáhajú ochrany vydaním neodkladného opatrenia, riadne osvedčili v konaní a celé dôkazné bremeno preniesol súd prvej inštancie na neho, pričom ho poučil o možnosti podať žalobu o určenie, že je oprávnený vykonať záložné právo, ktoré bolo riadne a platne zriadené.

Mal za to, že určovací žaloba, ktorú má podľa poučenia podať, nie je v zmysle Civilného sporového poriadku prípustná (§ 137 CSP).

Pokiaľ ide o určenie, či tu právo je alebo nie je žalovaný 1/, existencia záložného práva bola aj samotnými žalobcami osvedčená a jeho právo záložné právo vykonať vyplýva priamo z §151j OZ, tzn. ide o jeho právo vyplývajúce z platného právneho predpisu, preto nevidí dôvod v tom, aby musel podávať žalobu o určenie či je oprávnený vykonať právo, ktoré mu platne prináleží. Predmetnú žalobu nie je možné subsumovať ani pod určenie právnej skutočnosti, nakoľko žiaden právny predpis neustanovuje žalobu o určenie práva vykonať záložné právo.

Ak žalobcovia 1/-3/ majú za to, že výkon záložného práva nie je oprávnený, tak žalobcovia 1/-3/ majú uvedené preukázať, pretože jemu toto právo vyplýva z platných právnych predpisov a on si splnil všetky zákonom predpísané náležitosti na jeho riadne a platné vykonanie.

Ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. 03. 2019, sp. zn. 16Co/54/2019, v ktorom krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Lučenec zo dňa 18. 02. 2019, sp. zn. 5C/2/2019 o zamietnutí nariadenia neodkladného opatrenia (žalobca rovnako spochybňoval aj výšku pohľadávky, pre ktorú sa začal výkon záložného práva). Krajský súd poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 23/2014 z 24. 09. 2014, v ktorom posudzoval súlad ustanovenia § 7 ods. 2 ZoDD s článkom 1 ods. 1 a článkom 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR a článkom 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom uviedol, že podstatou dobrovoľnej dražby v zmysle platnej právnej úpravy je dohoda vlastníka veci s dražobníkom o dražbe určitého predmetu. Vlastník veci môže poveriť inú osobu, aby dala pokyn na vydraženie veci, pričom Občiansky zákonník vychádza z toho, že samotné uzatvorenie zmluvy o zriadení záložného práva so sebou prináša možnosť pre záložného veriteľa speňažiť záloh prostredníctvom dobrovoľnej dražby, pričom vystupuje ako zástupca záložcu. Vzhľadom na to sa dobrovoľná dražba odvíja od predchádzajúceho úkonu vlastníka, ktorý dal súhlas na budúce speňaženie určitého svojho majetku určitým spôsobom regulovaným právom (Zákon o dobrovoľných dražbách) a právna úprava ukladá povinnosť strpieť výkon dobrovoľnej dražby nielen s takým záložným právom, ktoré vzniklo na základe zmluvy, ale aj s takým, ktoré vzniklo zo zákona. Záložný veriteľ je podľa názoru Ústavného súdu SR oprávnený navrhnúť výkon záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby aj bez exekučného

titulu priznávajúceho mu zabezpečenú pohľadávku voči vlastníkovi veci. Vlastníkovi veci potom patrí na ochranu vlastníckeho práva žaloba o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Ak sa žalobca domnieva, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli výkonom záložného práva v dražbe podliehajúcej právnomu režimu zákona o dražbách porušené, je potom na mieste uplatniť inštitút neplatnosti dražby. Inak povedané, žalobca je za danej situácie nositeľom aktívnej vecnej legitímácie v konaní o neplatnosť takej dražby. Podľa ust. § 21 ods. 2 ZoDD v prípade, ak boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Neplatnosť dobrovoľnej dražby môže určiť len súd v samostatnom konaní o určenie jej neplatnosti, pričom dôvody neplatnosti dražby súd nemôže posudzovať v inom konaní než v konaní podľa zákona tohto ustanovenia (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 66/2008). Príklep licitátora na dobrovoľnej dražbe je nadobudnutie vlastníctva formou prechodu práva na základe inej skutočnosti v zmysle § 132 OZ. Takýto prechod práva je teda právnou skutočnosťou, ktorú ani nemožno preskúmať v rámci iného konania ako konania upraveného v § 21 ods. 2 a 3 ZoDD.

V danom prípade nie je daný dôvod na to, aby bol žalovaný 1/ obmedzovaný na svojom práve, a to vykonať záložné právo a ešte bol povinný domáhať sa tohto svojho práva podaním žaloby na súde. V prípade, ak by mali žalobcovia 1/-3/ za to, že výkon záložného práva bol v rozpore s platnými právnymi predpismi, majú právo podať žalobu o neplatnosť dražby a takto brániť svoje práva.

Je nepripustné, aby bol obmedzený na svojom práve len na základe nedoložených tvrdení žalobcov 1/-3/ o tom, že pohľadávka neexistuje. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť vtedy, ak je nepochybné, že žalobca v konaní vo veci samej bude úspešný. Žalobcovia 1/-3/ nepreukázali žiadne relevantné skutočnosti, z ktorých by bolo nepochybné, že on by nebol oprávnený pristúpiť k výkonu záložného práva a že pohľadávka, pre ktorú sa má záložné právo vykonať neexistuje. Žiaden právny predpis mu neustanovuje povinnosť absolútne sa zdržať výkonu záložného práva za predpokladu, že sa bude vykonávať v súlade so zákonom, pričom na nápravu prípadných pochybení v rámci súdnej kontroly bez hrozby vytvorenia nenávratného stavu slúži potenciálna žaloba o neplatnosť dražby (viď rozhodnutie Okresného súdu Prešov zo dňa 30. 06. 2016, sp. zn. 13C/195/2016 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Prešov zo dňa 29. 09. 2016, sp. zn. 4Co/96/2016).

K ohrozeniu práva na obydlie poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 03. 05. 2019, sp. zn. 11Co/159/2019, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 13. 03. 2019, sp. zn. 13, V/2/2019.

V zmysle CSP dôkazné bremeno leží na strane žalobcov 1/-3/. Podotkol, že súd prvej inštancie rozhodol len na základe tvrdení žalobcov 1/-3/, keďže žiadnym spôsobom nebola preukázaná neoprávnenosť výkonu záložného práva, ani neexistencia pohľadávky. Na obranu slúžia žalobcom 1/-3/ iné právne inštitúty, akými sú žaloba o neplatnosť dražby, prípadne žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie neprimeraným spôsobom zasiahol do jeho práva a bráni mu vo vymožitelnosti práva, pričom žalobca 3/ je ten, kto si dlhodobo neplní svoje povinnosti.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie žalovaný 2/ podal včas odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd uznesenie prvoinštančného súdu zrušil a uložil žalobcom 1/-3/ povinnosť spoločne a nerozdielne nahraďiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

Podľa jeho názoru súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Zdôraznil, že samotný výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou, ako aj údajne neplatné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti nie sú spôsobilými dôvodmi na vydanie neodkladného opatrenia. Ak by mal súd pri každom návrhu na vydanie neodkladného opatrenia zakázať výkon záložného práva len na základe domnienok a ničím nepodložených predpokladov, musel by vyhovieť každému návrhu na vydanie neodkladného opatrenia. Takýmto správaním súdov by boli záložné právo ako prostriedok zabezpečenia záväzkov a jeho mimosúdny výkon absolútne popreté a de facto nevyužiteľné.

Súd prvej inštancie v rozpore s princípom efektivity a princípom proporcionality zasiahol do jeho práv a žalovaného 1/, pretože žalobcovia 1/-3/ majú k dispozícii iné prostriedky obrany ich práv v podobe žaloby o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby.

Súd prvej inštancie mal od žalovaného 1/ vyžiadať predloženie listín, prostredníctvom ktorých si žalovaný 1/ uplatnil právo podľa § 565 OZ.

Výkon záložného práva na nehnuteľnosti dobrovoľnou dražbou ešte sama o sebe nezakladá potrebu bezodkladnej úpravy pomerov. Je následkom dlhodobého neplnenia povinnosti žalobcom 3/ a teda

bol zákonný a nie je konaním v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi, práve naopak, inštitút dobrovoľnej dražby je zákonným a časovo a nákladovo efektívnym prostriedkom odstránenia protiprávneho stavu spôsobeného žalobcami 1/-3/. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (napr. uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 4Co/96/2016, uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 13Co/519/2016, uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 4Co/96/2016 atď)

Z hľadiska možného ohrozenia práva vlastníť majetok, nemožno hovoriť o akejkolvek hrozbe, nakoľko pri dobrovoľnej dražbe ide o speňaženie nehnuteľného majetku, teda o jeho premenu za adekvátne peňažné protiplnenie za použitia efektívneho a transparentného inštitútu dražby. V rozsahu v akom bude výťažok z dražby použitý na splnenie záväzku tretej osoby rovnako nemožno hovoriť o ohrození práva vlastníť majetok, pretože žalobkyni 1/ a 2/ vznikne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a nárok na náhradu škody žalobcovi 3/.

Právo na ochranu obydlia v prípade dražby rovnako nie je ohrozené. Je tomu tak z dôvodu právnej úpravy inštitútu dobrovoľnej dražby a záložného práva. Vydražiteľ na dražbe štandardne nadobúda iba vlastnícke právo k nehnuteľnosti, nájomné zmluvy a vecné bremená napriek prechodu vlastníckeho práva ostávajú zachované. Analogicky vydražiteľ nadobúda do vlastníctva nehnuteľnosť obývanú predchádzajúcim vlastníkom (záložcom). Vykonanie dražby ako právna skutočnosť a notárska zápisnica o jej priebehu nepredstavuje exekučný titul na jej vypratanie. Voči záložcovi, aj z dôvodu prioritizácie súdneho riešenia súkromnoprávných sporov podľa § 4 OZ, sa vydražiteľ bez súdneho rozhodnutia nemôže dožadovať vypratania nehnuteľnosti, nakoľko musí dosiahnuť úspech v súdnom konaní o vypratanie nehnuteľnosti. V prípade, že by vydražiteľ nerešpektoval úzko vymedzené podmienky svojpomoci a pokúšal by sa svojpomocne ujať dražby nehnuteľnosti žalobcov, títo môžu po vykonaní dražby podať návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal vydražiteľovi vypratať žalobcov z nehnuteľnosti svojpomocne. Vydanie neodkladného opatrenia by za takých okolností bolo z dôvodu ochrany obydlia opodstatnené a primerané, keďže až za takých okolností možno hovoriť o bezprostrednom ohrození práva žalobcov na ochranu ich obydlia. Ani Ústava SR a ani Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd neupravuje právo na obydlie tak, že ho treba vykladať, že garantuje občanovi zotrvanie v určitom obydlií vždy a za každých okolností. Európsky dohovor o ochrane ľudských práv rovnako upravuje aj to, že žiadne ľudské právo nie je absolútne, čo znamená, že je možné doň zákonom ustanoveným spôsobom zasiahnuť. Tento spôsob jasne upravuje Zákon o dobrovoľných dražbách ako aj Občiansky zákonník. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 4Co/96/2016.

Zdôraznil, že dobrovoľná dražba má oporu v zákonnej úprave, sleduje legitímny cieľ, ktorým je splnenie uhradzovacej funkcie záložného práva a keďže dlžník nebol schopný splniť svoj dlh ani po viac ako roku, nemožno dražbu považovať za neprimeraný postup záložného veriteľa obzvlášť, ak aj pri súdom nariadenej prípadnej exekúcií predajom nehnuteľnosti by predajom nehnuteľnosti nastal ten istý následok, teda strata obydlia žalobcov 1/-3/.

Podľa jeho názoru vydanie neodkladného opatrenia je nedôvodné aj z dôvodu absencie proporcionality a efektivity neodkladného opatrenia. Navrhovateľ neodkladného opatrenia musí v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia osvedčiť, že existuje právny vzťah medzi ním a protistranou, tento vyžaduje bezodkladnú úpravu a osvedčí aj dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana.

Žalobcovia 1/-3/ nepreukázali potrebu bezodkladnej úpravy pomerov v konaní o vydanie neodkladného opatrenia. Pred nariadením neodkladného opatrenia súd, okrem iného, musí vždy zohľadniť či uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia objektívne možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa navrhovateľ domáha (princíp efektívnosti) a či právne účinky neodkladného opatrenia neobmedzia povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah (princíp proporcionality). Žalobcami 1/-3/ uvedené skutočnosti (teda neplatnosť úverovej zmluvy prípadne jej niektorých podmienok, neplatnosť záložnej zmluvy, výšku v dražbe uplatnenej pohľadávky, vyhlásenie mimoriadnej splatnosti) možno namietat' aj v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby iniciovanom podľa § 21 ods. 2 Zákona o dobrovoľných dražbách bez toho, aby bolo obydlie žalobcov 1/-3/ ohrozené a bez toho aby boli on a žalovaný 1/ dotknutí na svojich právach. Proces výkonu záložného práva garantuje povinným osobám dostatočnú a efektívnu ochranu ich práv. Dlžník / záložca pritom môže využiť predbežné, priebežné ako aj následné prostriedky kontroly dražobného procesu: a/ Predbežná ochrana: Dotknutá osoba má možnosť napadnúť platnosť právnych úkonov ako titulov vzniku pohľadávky a jej zabezpečenia v dostatočnom časovom predstihu pred dražbou t.j. už v deň podpisu zmlúv. Pred dražbou môže podať návrh na neodkladné opatrenie, ktorým by sa zakázalo nakladať s predmetom dražby a umožniť tak súdu preskúmať skutkový stav v prípade preukázaného výkonu záložného práva v rozpore so zákonom. b/ Priebežná ochrana: Dotknutá osoba môže podať návrh na vydanie neodkladného opatrenia nielen pred samotným

započatím prípravy dobrovoľnej dražby, ale aj v rámci prípravy samotnej dražby, žiadosť v zmysle § 12 ods. 5,6 ZoDD, môže vykonávať kontrolu hospodárnosti výkonu dražby v zmysle § 8, § 17 ods. 9, § 19 ods. 1 písm. k) ZoDD ako aj môže požiadať Ministerstvo spravodlivosti SR ako dozorujúci orgán činnosti dražobníkov o vykonanie kontroly nad činnosťou dražobníka. c/ Následná ochrana: Podať návrh na súd o určenie neplatnosti záložnej zmluvy a dobrovoľnej dražby v zmysle § 21 ods 2 ZoDD a ak majú žalobcovia 1/-3/ pochybnosti o pravosti, splatnosti, prípadne výške pohľadávky, môžu iniciovať proti žalovanému 1/ spor o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu škody po vykonaní dražby. § 33 ods. 2 ZoDD zakladá objektívnu zodpovednosť žalovaného 1/ ako navrhovateľa dražby za to, že ním uplatnená pohľadávka v dražbe bola uplatnená zákonne. Žalobcovia 1/- 3/ majú aj s ohľadom na spornosť pohľadávky iný proporcionálnejší a efektívnejší prostriedok uplatnenia ich práv. Osoba dotknutá dražbou má dostatok prostriedkov kontroly a dostatočný časový priestor na ochranu svojich práv od dňa uskutočnenia právnych úkonov, z titulu ktorých vznikla vymáhaná pohľadávka a jej zabezpečenie až po uplynutie trojmesačnej prekluzívnej lehoty od uskutočnenia dobrovoľnej dražby. Žalobcovia 1/-3/ tak môžu účinne brániť svoje práva bez neprimeraných ťažkostí a bez toho, aby došlo k zhoršeniu ich postavenia, nakoľko určenie neplatnosti dražby ich neoprávňuje len na finančné zadostučinenie (tento záver potvrdzuje aj Rozhodnutie SD EÚ Kušionová v. SMART Capital). V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov (napr. uznesenie Krajského súdu Prešov sp. zn. 4Co/96/2016, uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 12Co/249/2018, uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 13Co/519/2016 atď.).

Súd prvej inštancie neodkladným opatrením neprimerane zasiahol do jeho ústavného práva a ústavného práva žalovaného 1/, pričom nezohľadnil ujmu spôsobenú vydaním neodkladného opatrenia.

Z pohľadu žalovaného 1/ ako záložného veriteľa možno dospieť k čo najvyššiemu uspokojeniu tej časti pohľadávky, ktorá medzi stranami nie je sporná bez toho, aby musel bezdôvodne znášať súdny poplatok 6 % z výšky uplatneného nároku bez toho, aby musel znášať náklady dražby, od ktorej on musel v dôsledku nezákonného uznesenia upustiť a hlavne bez toho, aby žalovanému 1/ súd prvej inštancie paušálne zakázal uspokojiť nie len tú časť pohľadávky, ktorá je sporná, ale aj tú časť pohľadávky, ktorá nie je sporná ani medzi stranami, ale dokonca jej spornosť v celom rozsahu nebola osvedčená ani v konaní o vydanie neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie v uznesení nielen nezákonne zabránil žalovanému 1/ realizovať jeho existujúce práva časovo a ekonomicky efektívnym spôsobom, ale pri učení časovej pôsobnosti neodkladného opatrenia zašiel až tak ďaleko, že absolútne poprel právo žalovaného 1/ na realizáciu jeho záložného práva a jeho majetkového práva, že z kvalitatívneho hľadiska nezákonne vylúčil jeho mimosúdnu realizáciu. Žalovanému 1/ vznikla povinnosť voči nemu plniť náhradu nákladov vynaložených v súvislosti s organizovaním dražby, od ktorej bolo z dôvodu vydania uznesenia prvoinštančného súdu upustené vo výške cca. 1.300,- Eur. Nemožno opomenúť aj zníženie hodnoty nehnuteľnosti v dôsledku absencie údržby nehnuteľnosti žalobcami 1/-3/ jednak preto, že títo nemajú finančné prostriedky na vykonávanie údržby a jednak preto, že žalobcovia 1/-3/ môžu predpokladať, že nehnuteľnosť v krátkodobom až strednodobom časovom horizonte nebudú vlastniť a ani užívať, motivácia užívať nehnuteľnosť obvyklým spôsobom a vykonávať údržbu nehnuteľnosti z tohto dôvodu odpadá.

Z jeho pohľadu ako dražobníka nepochybne došlo k zásahu do jeho ústavného práva slobody podnikania, pretože uznesením mu bolo zakázané riadne splniť zmluvu o vykonaní dražby, ktorú má uzatvorenú so žalovaným 1/, ktorú plnil v plnom súlade s právnym poriadkom, na základe riadne získaného podnikateľského oprávnenia a za ktorej riadne splnenie mu náleží odmena. Napriek tomu, že vykonal všetky úkony potrebné na uskutočnenie dobrovoľnej dražby, súd prvej inštancie zakázal vykonať dražbu, čím nedošlo k splneniu podmienky, s ktorou zmluva o vykonaní dražby spája vznik nároku na odmenu.

Súd prvej inštancie zabránil žalovanému 1/ realizovať právo spojené s vymožením jeho omeškanej pohľadávky, pričom mu vznikli náklady pri upustení od dražby vo forme nákladov dražby, ktoré musí uhradiť. Jemu bolo bez relevantného dôvodu zabránené vykonať jeho podnikateľské oprávnenie, splniť si zmluvnú povinnosť a dostať za vykonanú prácu (uskutočnil 90 % úkonov spojených s prípravou dražby) odmenu.

Súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s ust. § 216 ods. 1 CSP. Žalobcovia 1/- 3/ v tretej časti petitu v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia žiadali, aby im súd prvej inštancie určil povinnosť podať návrh vo veci samej (bez bližšej špecifikácie predmetu konania vo veci) v lehote 30 dní od doručenia uznesenia. Súd prvej inštancie žalobcom 1/-3/ neuložil povinnosť podať návrh vo veci samej v 30 dňovej lehote, namiesto toho v uznesení uložil povinnosti jemu a žalovanému 1/ neprimerane, bez časového obmedzenia, teda absolútne zakázal a poprel záložné právo žalovaného 1/, pričom ho poučil o možnosti uplatniť jeho pohľadávku na súde. Vyššie opísaným postupom súd prvej inštancie nielen že fakticky

poprel záložné právo ako prostriedok zabezpečenia a mimosúdneho uplatnenia pohľadávky žalovaného 1/, ale aj závažným spôsobom porušil zásadu „ne ultra petitem.“ Namiesto toho, aby súd prvej inštancie rozhodol o tom, či návrhu žalobcov 1/-3/ vyhovie alebo nevyhovie, rozhodol o inom usporiadaní právnych vzťahov, akého sa domáhali žalobcovia 1/-3/, t.j. rozhodol o inom usporiadaní, aké by bolo nevyhnutne potrebné pri zohľadnení limitov ochrany jeho práv a žalovaného 1/ bez toho, aby boli splnené podmienky ust. § 216 ods. 2 CSP. Uvedeným postupom súd prvej inštancie porušil povinnosť byť viazaný návrhom strany sporu podľa § 216 ods. 1 CSP, ako aj s tým spojené základné princípy civilného sporového konania vyjadrené najmä v čl. 7 ods. 1 CSP - prejednací princíp a princíp kontradiktórnosti, čím zrejme porušil ústavné právo na spravodlivý proces.

4. Žalobcovia 1/-3/ sa k odvolaniam žalovaných 1/, 2/ nevyjadrili.

5. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a uznesenie okresného súdu zrušil podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. a), b) CSP a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vzhľadom na odvolacie argumenty žalovaných 1/, 2/, odvolací súd v prvom rade skúmal, či v rámci konania na súde prvej inštancie nedošlo zo strany okresného súdu k takému procesnému postupu, ktorý by bolo možno považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že porušením práva na spravodlivý proces (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv strany, ktoré mu poskytuje Civilný sporový poriadok. O procesnú vadu ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane jej procesné práva.

9. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že žalobcovia 1/-3/ sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhali uloženia povinnosti: a/ žalovanému 1/ zdržať sa výkonu záložného práva nehnuteľností až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej; b/ žalovanému 2/ zdržať sa realizácie dobrovoľnej dražby nehnuteľností až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

Zároveň v petite návrhu žalobcovia 1/-3/ navrhli, aby súd prvej inštancie im uložil povinnosť do 30 dní od doručenia uznesenia podať žalobu vo veci samej.

V návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žalobcovia 1/-3/ uviedli, že „sledujú dočasnú úpravu pomerov,“ pretože podľa ich názoru žalovaný 1/ sa výkonom záložného práva formou dobrovoľnej dražby, ktorá sa mala konať 22. 01. 2020, snaží vymôcť pohľadávku, ktorá má základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke, je v rozpore so zákonom, pričom vymáha nároky bez právneho základu. Zároveň žalobcovia 1/-3/ v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedli, že sa žalobou vo veci samej mienia domáhať „určenia, že žalovaný 1/ nemá právo na pohľadávku, tak ako bola vyčíslená vo Vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 15. 11. 2017, ktorou žalovaný 1/ zosplatnil úver, poskytnutý na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere zo dňa 24. 05. 2012.“

10. Ustanovenie § 123 ods. 1 CSP definuje podanie ako (akýkoľvek) úkon určený súdu, pričom § 123 ods. 2 CSP obsahuje demonštratívny výpočet podaní vo veci samej a teda pripúšťa aj iné podania vo veci samej. Z uvedeného (ale napr. aj z porovnania textového znenia § 128 CSP používajúceho vetnú konštrukciu „ak nejde o podanie vo veci samej“ so znením § 129 CSP, kde sa uvádza „ak ide o podania vo veci samej“) možno v prvom rade vyvodiť, že právna úprava CSP vytvára akési dva typy podaní, z ktorých prvý typ výslovne označuje ako „podania vo veci samej“ a v § 123 ods. 2 CSP ich aj definuje,

a potom druhý typ, ktorý vyslovene nepomenúva a ktorý tvoria tie podania, ktoré podaniami vo veci samej nie sú. V súvislosti s rozlišovaním medzi podaním vo veci samej a podaním, ktoré nie je podaním vo veci samej je potrebné vychádzať z § 123 ods. 2 CSP, ktorý ustanovuje, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenie je podaním vo veci samej, ak to vyplýva z povahy veci, v opačnom prípade ide vždy o návrh, ktorý nespĺňa kritéria podania vo veci samej.

11. Z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že sa jedná o neodkladné opatrenie, ktorého nariadenia sa žalobcovia 1/-3/ domáhali pred začatím konania vo veci samej, ktorý nespĺňa kritéria podania vo veci samej, pričom žalobcovia 1/- 3/ sa domáhali nariadenia neodkladného opatrenia iba na určité časové obdobie, t.j. do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

12. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie bez prihliadnutia na návrhom vopred časovo obmedzené trvanie neodkladného opatrenia, bez vecných dôvodov nariadil neodkladné opatrenie bez časového obmedzenia, čím postupoval v rozpore so zásadou ne ultra petitem v zmysle ustanovenia § 216 CSP, hoci bol viazaný návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, a teda porušil autonómiu súkromnoprávných vzťahov tým, že poskytol ochranu právu bez časového obmedzenia, o ochranu ktorého žalobcovia 1/-3/ nepožiadali. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcami 1/-3/ navrhnutým neodkladným opatrením nie je možné dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami (žalobcovia 1/-3/ sa domáhali dočasnej úpravy pomerov medzi stranami) bez toho, aby nedošlo k zásahu do práv žalovaných 1/, 2/ garantovaných Ústavou SR.

13. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaných 1/, 2/ odvolací súd zdôrazňuje, že súd pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení nezisťuje všetky skutočnosti, ktoré by musel zisťovať v prípade konečného rozhodnutia vo veci samej, obmedzí sa len na osvedčenie najzákladnejších skutočností preukazujúcich nutnosť (naliehavosť) bezodkladnej úpravy pomerov (či obavu pred ohrozením prípadnej exekúcie súdneho rozhodnutia) a tieto musia byť takého charakteru, že ak by k bezodkladnej úprave pomerov nedošlo, mohlo by dôjsť k nezvratiteľnému následku, alebo k stavu, ktorý by bol zvrátiteľný len s neprimeraným úsilím a nákladmi, resp. s veľkými ťažkosťami.

14. Treba zdôrazniť, že nárok (prípadne právo) nemusí byť nepochybne preukázaný, musí však byť osvedčený, pretože neodkladné opatrenie má pružne a rýchlo reagovať na aktuálnu situáciu existujúcu medzi sporovými stranami, kedy z časového hľadiska nie je možné zisťovať všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti procesom štandardného dokazovania ako pri konaní v merite veci. Preto procesná teória i prax hovoria o „osvedčení“ rozhodujúcich skutočností a táto miera osvedčenia sa vždy podriaďuje konkrétnej situácii. Inými slovami, od konkrétnych okolností závisí, do akej miery je nevyhnutné, resp. postačujúce považovať určitú skutočnosť za danú, existujúcu.

15. Pretože súd prvej inštancie priznal žalobcom 1/-3/ subjektívne právo, ktorého sa relevantným procesným spôsobom vôbec nedomáhali, pričom ide o konanie, na ktoré sa vyžaduje návrh, odvolací súd konštatuje, že odvolaním napadnuté rozhodnutie je teda postihnuté takou závažnou procesnou vadou, ktorá má za následok nesprávnosť celého rozhodnutia a odvolací súd musel na to prihliadnuť (§ 380 ods. 2 CSP).

16. Vzhľadom na charakter tejto vady konania prichádzal do úvahy jediný možný procesný postup a to, že odvolací súd musel napadnuté uznesenie (podľa § 389 ods. 1 písm. a), b) CSP) v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

17. Úlohou súdu prvej inštancie bude, aby v ďalšom konaní uvedený zásadný procesný nedostatok odstránil, pričom ak súd prvej inštancie nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, uloží v zmysle ustanovenia § 336 ods. 1, 2 CSP vo výroku žalobcom 1/-3/ povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej s tým, že uvedie strany a predmet konania vo veci samej.

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).